

कनकाई नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष ०७९/८० को नीति तथा कार्यक्रम

सभाका सभाध्यक्षज्यू,

नगर सभाका सदस्यज्यूहरू,

उपस्थित सम्पूर्ण कर्मचारी तथा संचारकर्मीज्यूहरू

जन निर्वाचित सर्वोच्च निकाय संविधानसभाबाट २०७२ साल आश्विन ३ गते जारी भएको नेपालको संविधान बमोजिम विगत ५ आर्थिक वर्षमा पहिलो कार्यकालका लागि यस नगरमा निर्वाचित जनप्रतिनिधीबाट नीति, कार्यक्रम तथा बजेट प्रस्तुत भई सकेको छ। संघीयताको कार्यान्वयनका क्रममा २०७९ बैशाख ३० गते सम्पन्न स्थानीय तहको निर्वाचनबाट गठन भएको नगर सभा समक्ष यस कनकाई नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाएकोमा मलाई हर्षको अनुभूति भएको छ। यो नीति तथा कार्यक्रम संविधान जारी भए पश्चात दोश्रो निर्वाचित कार्यकाल पछिको पहिलो तथा नियमित आर्थिक वर्षको बजेट अन्तरगतको छैटौँ आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रम हो। यस घडीमा संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको स्थापनाको लागि विभिन्न कालखण्डमा भएको आन्दोलनमा आफ्नो जीवन बलिदान गर्नुहुने ज्ञात अज्ञात शहीदहरू तथा निरंकुशताको विरुद्धमा जीवन पर्यन्त संघर्ष गरी दिवंगत हुनुभएका सबैप्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु। कोभिडजन्य महामारीका कारण यस नगरपालिका क्षेत्र भित्र तथा स्वदेश र विदेशमा समेत मृत्युवरण हुनु भएका सम्पूर्ण नागरिकहरू प्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली व्यक्त गर्दै शोक सन्तप्त परिवार प्रति हार्दिक समवेदना प्रकट गर्दछु।

१. देशमा युगान्तकारी राजनीतिक परिवर्तन भएको र सबै प्रकारका द्वन्द्वहरूको उदाहरणीय रूपमा व्यवस्थापन गर्दै लामो राजनीतिक अस्थिरता, सङ्क्रमणकाल र अन्योलको गोलचक्रबाट मुलुकलाई जनताकै त्याग, तपस्या र बलिदानका साथै निर्णायक फैसलाबाट महान् उपलब्धि कारण यो उचाइसम्म ल्याई पुराउन सफल भएको छ। यस ऐतिहासिक घडीमा सर्वप्रथम ज्ञात अज्ञात अमर शहीदहरू प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु। साथै बेपत्ता भएका र पारिएका सबैलाई स्मरण गर्न चाहन्छु। यस नगरपालिकाका सबै अग्रज राजनीतिक तथा सामाजिक व्यक्तित्वहरू प्रति हार्दिक श्रद्धाभाव प्रकट गर्न चाहन्छु।

२. जनताको त्याग, तपस्या, बलिदान र आन्दोलनका साथै यस भू-भाग प्रति माया गर्नुहुने सबै राजनीतिक दल, राजनैतिक दलका भातृ संगठनहरू, संचारकर्मीहरू, विभिन्न संघ-संस्थाहरू तथा शुभेच्छुकहरू समेतबाट यस नगरलाई हालको संरचनामा रूपान्तरण गर्न खेल्नु भएको भूमिकाको उच्च मूल्याङ्कन गर्दै यो ऐतिहासिक सफलताको निमित्त सबै प्रति आभार व्यक्त गर्दछु।

३. नेपाली जनताले राजनीतिक परिवर्तनका लागी गरेको सङ्घर्षबाट नेपालको संविधान जारी भई मुलुक संघ, प्रदेश र स्थानीय तहमा रूपान्तरण भएको हो। स्थानीय क्षेत्रलाई आत्म निर्भरताको दिशा तर्फ उन्मुख गराउने उद्देश्यको प्रतिफल स्वरूप राज्यको पुनःसंरचना गर्दा स्थानीय तहलाई अधिकार सम्पन्न बनाईएको हो। यसर्थ स्थानीय तहलाई निक्षेपित अधिकार तथा कर्तव्यलाई संस्थागत गर्नु हामी सबै नागरिकहरूको महत्तम दायित्व रहन गएको छ। हामीले स्थानीय तहको नयाँ संरचना अन्तर्गत नयाँ प्रयोगको अवस्थालाई पार गरेर ५ वर्ष पुरा गरेका छौं।

यसरी स्थानीय तहलाई सफल, स्थिर एवं दीगो बनाई जनतालाई अधिकतम सेवा सुविधा उपलब्ध गराउँदै विकासका समग्र सुचकहरूलाई दिगो विकास (SDG) सँग आवद्ध गर्दै यस नगरलाई मुलुक कै सर्वोत्कृष्ट नगरको रूपमा पहिचान बनाउनु छ । समग्र कार्य गर्नका लागि हामीले हाम्रो आफ्नै आन्तरिक आम्दानीका श्रोतहरूको दायरालाई थप फराकिलो बनाउँदै समृद्ध र आत्मनिर्भर कनकाई नगरपालिका बनाउन अहम भूमिका निर्वाह गर्नुपर्ने अवस्था समेत रहेको छ । जसका लागि यहाँहरूको निरन्तर सहयोग र प्रतिबद्धता अपरिहार्य रहनेछ ।

४. महामारीजन्य रोगको जोखिमका कारण नीति, कार्यक्रम तथा विनियोजित बजेटबाट तोकिएका योजना तथा कार्यक्रमहरू समयमा नै सम्पन्न गर्नलाई अवरोध सिर्जना भएमा नेपाल सरकार, स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयबाट तोकिएको मापदण्ड र निर्णयहरूलाई पूर्ण रूपमा परिपालन गर्दै विकास निर्माणका कार्यहरूलाई नगरवासीहरूको साथ र सहयोगबाट तोकिएको समयमा नै सम्पन्न गरिने छ ।

५. समग्र आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक क्षेत्रहरूको विकास समानुपातिक ढंगबाट व्यवस्थापन गर्न नगरपालिका ढुढ संकल्पित रहेको छ । स्थानीय तह गठन भए पश्चातको पहिलो निर्वाचित कार्यकालका जनप्रतिनिधीहरूबाट नागरिकले अनुभूत गर्ने गरी समग्र क्षेत्रको परिवर्तन र विकासका कार्यहरू भएको र दोश्रो कार्यकालका लागि निर्वाचित हामी जनप्रतिनिधीहरूबाट सफल रूपमा नगरलाई अगाडि बढाईने विश्वास दिलाउछौं । संघीय तथा प्रदेश सरकारको बजेट विनियोजनबाट संचालित योजना, कार्यक्रम र आयोजनाहरू क्रमिक रूपमा सम्पन्न भईरहेका र निरन्तर भईरहने छन ।

६. स्थानीय तहको पहिलो कार्यकाल पूरा भई हालै मात्र निर्वाचन सम्पन्न भई दोश्रो कार्यकालका लागि निर्वाचित हामी जनप्रतिनिधीहरूबाट जनतासामु राखिएका योजना तथा कार्यक्रमहरू विधि र प्रकृयागत रूपमा अगाडि बढाईने छ । यसरी नै संविधानमा व्यवस्था भए बमोजिम स्थानीय तहको एकल अधिकारका सूचिमा रहेका २२ वटा बिषयहरूका सन्दर्भमा आवश्यकता अनुसारका कानुन निर्माण भएका र नागरिकको हित हुने थप कानुनहरू निर्माण गरी कार्यान्वयन गरिने छ ।

७. यस सम्मानित नगरसभामा प्रस्तुत आगामी आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने मूल आधार र मार्गदर्शनको रूपमा नेपालको संविधान, संविधानले अंगिकार गरेको एकल तथा साझा अधिकार, नगरको आवधिक योजना (Periodic Plan), राजनीतिक दलहरूले हालैको निर्वाचनमा जनतासामु जारी गरेका घोषणपत्रहरू, नगरले हालसम्म प्राप्त गरेका उपलब्धिहरू, नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारले समय-समयमा बनाएका कानुन, मापदण्ड, कार्यविधि, दिग्दर्शन र निर्देशन समेतलाई मुल आधार लिई यो नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गरेको छु ।

८. कोभिड-१९ जन्य महामारीको समयमा उक्त रोगको नियन्त्रण तथा व्यवस्थापनको प्रतिकार्य योजनामा दिनरात खटिनु भएका सम्पूर्ण स्वास्थ्यकर्मी, सुरक्षाकर्मी, एम्बुलेन्स चालक, व्यवस्थापकीय कार्यमा रहनु भएका सम्पूर्ण जनप्रतिनिधि, कर्मचारीहरू तथा उक्त रोग विरुद्धको महाअभियानमा सहकार्य र सहयोग गर्नुहुने सम्पूर्ण राजनीतिक दलहरू, नीजि क्षेत्र, सम्पूर्ण संघ-संस्थाहरू, सञ्चार माध्यम लगायत सम्पूर्ण कनकाई नगरवासी नागरिकहरू प्रति हार्दिक आभार तथा धन्यवाद व्यक्त गर्दछु ।

सभाका सभाध्यक्षजू,

नगर सभाका सदस्यजूहरू,

"समुन्नत सम्पदा दीगो पूर्वाधार, समृद्ध कनकाईको मूल आधार" भन्ने नगरको नारालाई आत्मसाथ गरी अब म यहाँहरू समक्ष स्थानीय तहको दोश्रो कार्यकालको निर्वाचन पछि गठित नगर सभा समक्ष आगामी आ.ब. ०७९/०८० को क्षेत्रगत रूपमा नीति तथा कार्यक्रमहरू प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

क) भौतिक पूर्वाधार विकास तर्फको नीति तथा कार्यक्रम:-

- "हाम्रो विकास हाम्रो हात, सबै जुटौं हामी एकै साथ" भन्ने नाराका साथ कनकाई नगरपालिकाको पूर्वाधारहरूको निर्माण पूर्वाधार विकास गुरुयोजना बमोजिम गरिने कार्यलाई थप व्यवस्थित गर्दै नगरपालिकाका क्रमागत योजना तथा कार्यक्रमहरूलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- पूर्वाधार विकासमा अन्य सरकारी, गैह सरकारी, राष्ट्रिय तथा अन्तरराष्ट्रिय संघ संस्थाहरूसँग साझेदारी गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- नगर भित्रका सडक कालोपत्रे गर्दा घना वस्ती र बजार क्षेत्रमा आवश्यकता अनुसार प्राप्त प्राविधिक प्रतिवेदनका आधारमा नाला निर्माण गर्ने, सम्बन्धित सडकको राइट अफ वे, सडकको नाम र विवरण जानकारी गराउन होर्डिङ बोर्ड सम्बन्धित सडकहरूमा राख्ने व्यवस्थालाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- समपूरक कोष अन्तर्गत सञ्चालन हुने नगर भित्रका सडकहरूलाई फराकिलो एवं व्यवस्थित सडकको रूपमा विस्तार गर्न नगरको सडक क्षेत्राधिकार भित्र कम्तिमा ६ मिटर वा सो भन्दा माथि चौडाइ भएका सडक कालोपत्रे गर्दा नगरपालिका र उपभोक्ता समिति बीचको लागत साझेदारी सघन सहरी क्षेत्रमा ७०-३०, मध्यम सहरी क्षेत्रमा ८०-२० र ग्रामीण क्षेत्रहरूमा ८५-१५ को साझेदारी गर्ने नीति अवलम्बन गरिनुका साथै त्यस्तो कार्य सम्पादन गर्दा सार्वजनिक खरिद ऐन तथा नियमावली बमोजिम सडक कालोपत्रे गर्ने कार्य कानूनमा व्यवस्था भए बमोजिमको प्रकृयाबाट सम्पन्न गर्ने नीतिलाई कडाईका साथ कार्यान्वयन गरिने छ ।
- सडकको नयाँ ट्रयाक खोल्ने कार्यमा नगरपालिकाको लगानीलाई निरुत्साहित गर्दै नगर क्षेत्र भित्रका सडकहरूको स्तरोन्नतिलाई पहिलो प्राथमिकता दिदै राष्ट्रिय सहरी नीति कार्यान्वयनमा समेत जोड दिइनेछ । नगरपालिका गठन हुनुभन्दा पहिले नै निर्माण भई सकेका भौतिक संरचनाहरू रहेको सहरी क्षेत्रहरूमा जहाँ सडक विस्तार गर्दा बढी क्षति हुने स्थानमा ४०० मिटर भन्दा कम लम्बाइ भएका सडकहरू ६ मिटर भन्दा कम चौडाइमा समेत साझेदारीमा लगानी गर्न बाधा पर्ने छैन ।
- नगरपालिकाभित्र पक्की सडक निर्माण गर्दा खानेपानीको पाइप पास गराउनकालागि प्रत्येक १००/१०० मिटरको दूरीमा क्रस पाइप बिछ्याउन लगाइने छ । साथै, ढल बनाउन नसकिने स्थानमा पिच संरक्षण गर्न प्लमवाल लगाउने नीतिलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- सडक निर्माण गर्दा सडकको दुवै छेउमा बिरुवाहरू रोपी सोको संरक्षण गर्न सम्बन्धित उपभोक्ता समितिहरूलाई थप जिम्मेवार बनाउने नीति अवलम्बन गरिने छ । कुनै पनि विकास निर्माणका कार्य गर्दा दोहोरोपना नहुने गरी एकद्वार नीति अपनाई योजना तथा कार्यक्रम छनौट गरिने तथा नगर र वडा वाट छनौट हुने योजना विच तादाम्यता मिलाइने छ ।
- नगर क्षेत्रभित्र आवश्यकता अनुसार बहुउद्देश्यीय तथा सामुदायिक भवनहरूको निर्माण तथा नगरका गौरवका पूर्वाधार आयोजनाहरू सम्पन्न गर्न आवश्यक पर्ने रकम संघ, प्रदेश तथा लगानी गर्ने दातृ निकायहरू बिचको साझेदारीमा निर्माण कार्य अगाडी बढाईनेछ ।

- नेपाल सरकारले जारी गरेको भुउपयोग नियमावलीको अधिनमा रही तोकिए बमोजिम जग्गाको बर्गिकरणलाई व्यवस्थित गरिनेछ।
- विद्युत् प्राधिकरणको साझेदारीमा स्मार्ट लाईट नभएका स्थानहरूमा विभिन्न निकायहरूको साझेदारीमा जडान गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- नगरलाई व्यवस्थित सहरको रूपमा विकास गर्न भवन निर्माण आचार-संहिता तथा वस्ती विकास सम्बन्धी आधारभूत मापदण्डलाई थप व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ। संविधानले निर्दिष्ट गरे अनुसार आर्थिक स्तर कमजोर भएका विपन्न नागरिकहरूको आवास प्राप्त गर्ने हक प्रत्याभूत गर्न मेयर आवास कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ। लागत सहभागीतामा आगामी ५ वर्ष भित्रमा विपन्न नागरिकहरूको आवास निर्माण तथा मर्मत गर्ने कार्यलाई सम्पन्न गर्ने नीति लिएको छ। उल्लेखित कार्य गर्दा कानून र कार्यविधि अनुकूल संशोधन गरिने छ ।
- सडकको खाल्डाखुल्डी पुर्ने एवं ग्रावेलका नाममा हुने बजेट अव्यवस्थालाई नियमन गरी स्तरीय ग्रावेलका लागि सम्बन्धित उपभोक्ता समितिलाई जिम्मेवार बनाईने नीति अवलम्बन गरिने छ। सडक निर्माण गर्दा स्थानीय स्तरमा उत्पादन हुने पकेट क्षेत्र र पर्यटन क्षेत्रलाई प्राथमिकताका साथ अगाडि बढाईने छ।
- नगरका निर्माण हुन बाँकी रहेका वडा कार्यालयका भवनहरू स्रोत सुनिश्चितताको आधारमा निर्माण गर्दै लगिने र त्यस्ता भवनहरू जेष्ठ नागरिक, अपाङ्ग तथा बालमैत्री हुने गरी निर्माण गरिनेछ।
- नदी नियन्त्रण कार्यक्रमलाई संघ, प्रदेश तथा दातृ निकाससँगको सहयोग एवं सहकार्यमा तटबन्धन तथा ग्रीन बेल्ट बाटो निर्माण कार्य अगाडि बढाईने छ।
- रु.१० लाख भन्दा माथिका योजनाहरू कार्यान्वयन गर्दा आवश्यकता र औचित्यका आधारमा इ-टेन्डर प्रकृयाका माध्यमबाट गरिदै आएको नीतिलाई कार्यान्वयन गरिने छ। उपभोक्तासँग लागत सहभागीतामा नगद वा श्रम बापत न्यूनतम ५% कायम गरिएको नीतिलाई निरन्तरता दिइने छ। साथै स्थानीय श्रोत तथा साधनको अधिकतम प्रयोगलाई उच्च प्राथमिकतामा राखि कार्यान्वयन गरिनेछ।
- नगरभित्र रहेका सार्वजनिक सडक र बाटोहरूको रेखाङ्कन गर्न बाटोको शुरु, मध्य, अन्त्य हुने एवं अन्य स्थानहरूमा आवश्यकता अनुसार निश्चित दूरीमा किल्ला गाडेर रेखाङ्कन गर्ने कार्यको प्रारम्भ गरिनेछ। यस कार्यका लागि इष्टिमेटमै बजेटको व्यवस्था गरिनेछ। नगरभित्रका हाट बजारहरूलाई वातावरण मैत्री हुने गरी ग्रीन सिटीको रूपमा विकास गर्न विभिन्न संघ संस्थाहरूसँग हातेमालो गरिदै लगिनेछ।
- नदीजन्य सामग्रीहरूमा आधारित स्थानीय नागरिकहरूको सहभागीतामा स्थापित उद्योगबाट उत्पादित सामग्रीलाई उचित बजारीकरणको व्यवस्था मिलाईनेछ।
- नगर स्तरीय पूर्वाधार योजनाको हकमा रु.५ लाख र वडा स्तरीय योजनाको हकमा रु.२ लाख भन्दा कम लागतको योजनाहरू छनौट नगरिने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- मापदण्ड विपरीत नगरपालिकाबाट नक्सा पास नगराई नियम विपरीत बनाईएका भवन/संरचनाहरू सडक र ढल निर्माण तथा विस्तार गर्दा संरचना वा भवनको क्षति हुन गएमा सम्बन्धित धनी नै जिम्मेवार हुनेछन। राष्ट्रिय भवन आचारसंहितालाई नगर कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गरी पूर्ण रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याईने छ।
- सडक तथा संरचना सम्बन्धी पूर्वाधार मर्मत सम्भार गर्न वडालाई तोकिएको कूल बजेट रकम मध्येबाट बढीमा रु.१० लाख बजेट विनियोजन गर्ने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- अनिवार्य रूपमा नक्सा पास गरी नाला सहितको घर बनाउनु पर्ने व्यवस्था क्रमशः कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ।

- अन्तर पालिका एवं अन्तर जिल्ला जोड्ने रणनीतिक सडकहरूलाई प्राथमिकतामा राखी संघ, प्रदेश एवं अन्य निकायको सहकार्य एवम समन्वयमा कार्यान्वयन गरिने छ ।
- पूँजीगत प्रकृतिका योजना तथा कार्यक्रमहरू चालु वर्षको बैसाख मसान्त सम्ममा सम्झौता गरि सक्नु पर्ने र असार १५ गते भित्रमा कार्य सम्पन्न गरि भूक्तानी लिने नीति लाई कडाईका कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- आवश्यकता अनुसार प्रत्येक वडामा खुला व्यायामशाला निर्माण गर्दै लगिनेछ ।
- १० लाख माथिका ग्राभेल, पेवर्स र कालोपत्रे निर्माण समेतको हकमा ल्याब टेस्ट अनिवार्य गरिनेछ ।
- आवश्यकता अनुसार झोलुङ्गे पुल तथा सघन शहरी क्षेत्रमा आकाशे पूल निर्माण गर्दै लगिनेछ ।
- नगरमा संचालन हुने योजना तथा कार्यक्रमहरूको जानकारी दिने फलामे होर्डिङ बोर्ड कार्य संचालन हुनु भन्दा अगाडीनै अनिवार्य राख्नु पर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- प्रत्येक वडामा कम्तीमा रु १० लाख बराबरको वडा गौरवको आयोजना वडाहरूमार्फत संचालन गरिनेछ ।
- ३० लाख भन्दा माथिका योजनामा तेस्रो पक्ष मुल्याकन गरिने नीति अवलम्बन गरिदै लगिनेछ
- आर्थिक आत्मनिर्भरताका लागि यस नगरमा अन्तरष्ट्रिय स्तरको स्मार्ट सिटी, खेल परियोजना, फोहोरमैला व्यवस्थापन, पर्यटन प्रवर्द्धन, बस पार्क जस्ता पुर्वाधार परियोजनाहरू नीजि क्षेत्रको सहभागितामा अगाडी बढाईनेछ । साथै उक्त परियोजनाहरू वातावरणिय अध्ययन, लगानी लगायतका कार्य सम्पन्न गर्न नेपाल इन्फ्रास्ट्रक्चर बैंक, नगर विकास कोष र दातृ निकाय जस्ता संस्थाहरूसंग सहकार्य गरी कार्य अगाडी बढाईनेछ ।

ख) सामाजिक विकास सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम तर्फ

(अ) शिक्षा, युवा तथा खेलकुद

- महामारीजन्य रोग उत्पन्न भएको अवस्थामा सिकाइ निरन्तरताका लागि वैकल्पिक व्यवस्था गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- कनकाई नगरपालिकालाई सीपमूलक, वैज्ञानिक, व्यवहारिक एवं गुणस्तरीय शिक्षाको सुनिश्चितता गरी शैक्षिक गन्तव्यको रूपमा अगाडि बढाउदै लगिनेछ ।
- शिक्षामा समतामूलक र न्यायोचित पहुँच वृद्धि गरी नगरको समृद्धिको आधार तयार गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- साक्षरता, निःशुल्क शिक्षा, प्रौढ शिक्षा, सबैका लागि शिक्षा, शिक्षाका लागि भौतिक पूर्वाधार, शिक्षा व्यवस्थापनमा सुधार, शिक्षामा समावेशिता तथा विशेष आवश्यकता भएका बालबालिकाको लागि शिक्षाको उचित व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- बाल विकास कार्यक्रमको प्रभावकारितामा वृद्धि गर्न बालशिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारी प्रोत्साहनलाई निरन्तरता दिईने छ ।
- सामुदायिक विद्यालयमा कक्षा ८ सम्म अध्ययनरत बालबालिकाहरूको लागि नगरपालिकाबाट पोसाक तथा दिवा खाजालाई निरन्तरता दिईनुका साथै बालबिकास केन्द्रका विद्यार्थीहरूलाई ब्याग उपलब्ध गराईने नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयहरूमा कक्षा ११ र १२ मा अध्ययनरत विपन्न तथा जेहेन्दार विद्यार्थीहरूका लागि छात्रवृत्तिको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिईने छ ।
- शिक्षामा प्रविधिको प्रयोग सुनिश्चितता गर्न प्रत्येक विद्यालयहरूमा स्मार्ट कक्षाको स्थापनालाई निरन्तरता दिईनेछ ।

- प्रत्येक विद्यालयहरूमा सिकाइ सामग्री तथा भौतिक पुर्वाधार विकासका साथै सुविधा सम्पन्न बाल विकास कक्षाका लागि आवश्यक फर्निचर समेतको थप व्यवस्थापन गर्दै लगिने छ।
- कक्षा ५ र ८ को अन्तिम परीक्षा नगरबाटनै सञ्चालन गरिने नीतिलाई निरन्तरता दिइने छ।
- सबै विद्यालयहरूमा नृत्य, गायन, खेलकुद, कम्प्युटर, अंग्रेजी शिक्षणमा सुधारकालागि घुम्ती शिक्षकको व्यवस्थापनलाई आवश्यकता अनुसार थप गर्दै लगिने नीतिलाई क्रमिकता प्रदान गरिनेछ।
- शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धि गर्न विषयगत विज्ञको टोली बनाई सघन अनुगमन गरी पृष्ठपोषण लिइने छ। शिक्षक तथा विद्यार्थीहरूको शैक्षिक अवलोकन भ्रमण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ।
- कनकाई पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युटको भौतिक पुर्वाधार व्यवस्थापनलाई थप सुदृढिकरण गर्दै लगिने छ।
- नगरपालिका भित्रका सबै विद्यालयहरूलाई इन्टरनेटको पहुँच साथै सिसि टिभीको व्यवस्थापन गर्न विद्यालयलाई सुरक्षित एवं विद्यालय नेतृत्वको भूमिका सवलीकरणका साथै पठन पाठनमा नवीनतम प्रविधिको प्रयोगलाई थप अभिवृद्धिगर्दै लगिनेछ।
- शैक्षिक सुधारका निमित्त सम्बन्धित सरोकारवालाहरू बीच अपनत्व र संलग्नताको भावना सिर्जना गरिने विविध कार्यक्रमहरू सञ्चालनलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- आवश्यकता तथा प्रस्तावनाका आधारमा विद्यालयहरूलाई प्रोत्साहन अनुदान उपलब्ध गराउँदै लगिने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- सामुदायिक विद्यालयहरूमा अध्ययनरत लक्षित वर्गका बालबालिकाहरूलाई दिईदै आएको छात्रवृत्तिको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइने छ।
- शैक्षिक सामग्रीको प्रयोग र प्रभावकारितामा वृद्धि गर्न शैक्षिक सामग्री निर्माण कार्यशाला सञ्चालन गरिनेछ।
- विद्यालयहरूमा संचालनमा रहेको फूलबारी, करेसाबारी, खानेपानी तथा सरसफाइको कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ।
- प्रत्येक विद्यालयमा प्राथमिक उपचार कक्ष तथा स्वास्थ्य सामग्री व्यवस्थापन गरिने कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्दै लगिने छ। वर्षमा २ पटक विद्यार्थी तथा शिक्षकहरूको स्वास्थ्य जाँच गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।
- विद्यालयहरूमा आईपर्न सक्ने सम्भावित जोखिम व्यवस्थापन गर्न विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी चेतनामूलक तथा योजना निर्माण चरणका कार्यहरू अगाडि बढाइनेछ।
- आवश्यकताका आधारमा विद्यालयहरूमा अंग्रेजी र नेपाली माध्यमबाट सिकाइ सुधार कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ।
- सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत गरीब तथा जेहन्दार विद्यार्थीहरू मध्ये प्राविधिक शिक्षा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरूका लागि सहयोग कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ।
- विद्यालयहरूमा खेलकुद तथा अतिरिक्त क्रियाकलाप प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्नेकार्यलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ।
- धार्मिक विद्यालयहरू, जस्तै:- मदरसा, गुरुकुल आदिको प्रभावकारी रूपमा संचालन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ।
- शिक्षकहरूका लागि ICT तालिमको व्यवस्था मिलाउदै लगिने छ।
- खेलकुदको समग्र विकासमा ध्यान दिई विद्यालय र विद्यालय बाहिर खेलकुदका कार्यक्रमहरू, खेल मैदानको थप निर्माण तथा व्यवस्थापन गरिदै लगिनेछ। साथै युवाहरूलाई समय सन्दर्भ अनुसार प्रविधिमैत्री

सँग जोडि संस्कारयुक्त समाज निर्माण गरिने तथा संगठनात्मक गतिविधिका माध्यमबाट नगर विकास प्रक्रियामा उनीहरूलाई सहभागी गराइनेछ एवं रोजगारसँग युवालाई आबद्ध गर्ने नीतिलाई जोड दिइनेछ।

- युवाहरूमा लगानी बढाई दक्ष जनशक्ति उत्पादनमा जोड दिइनेछ। युवा स्व:रोजगार कार्यक्रम मार्फत कुनै पेशा व्यवसाय सञ्चालन गर्न इच्छुक युवाहरूको समूह बनाई कम ब्याजदरमा निश्चित रकम उपलब्ध गराइने कार्यलाई थप व्यवस्थित गर्दै निरन्तरता दिइनेछ।
- **पढ्दै कमाउँदै कार्यक्रम** लाई क्रमशः सबै विद्यालयहरूमा विस्तार गर्ने नीति लिईएको छ। सामुदायिक क्याम्पसहरूको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरिनेछ। विद्यार्थी भर्ना अभियान प्रभावकारी रूपमा संचालन गरिनेछ। विद्यालयहरूमा रेडक्रस तथा स्काउट जस्ता संस्थाहरूलाई व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ।

(आ) स्वास्थ्य

- महामारीजन्य रोगको रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि आवश्यक प्रवर्द्धनात्मक र उपचारात्मक उपायहरू अवलम्बन गर्दै आएको नीतिलाई आगामी दिनमा हुन सक्ने त्यस्ता रोगको नियन्त्रणका लागि थप व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ।
- यस नगरपालिका भित्र स्थाई बसोबास गर्ने कोभिड १९ का कारणले मृत्यु भएका व्यक्तिका परिवारलाई राहत सहयोग स्वरूप रु.२०,०००।-(अक्षरेपी वीस हजार मात्र) उपलब्ध गराईदै आएको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- नगर भित्र संचालनमा रहेका सबै स्वास्थ्य संस्थालाई सुविधा सम्पन्न बनाउन स्वास्थ्य संस्थाहरूमा आवश्यक पर्ने औजार, उपकरण, फर्निचर समेतको थप व्यवस्थापन गर्दै लगिनेछ।
- प्रस्तावित कनकाई नगर अस्पताल (हालको प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र)लाई थप विशेषज्ञ सेवाका साथै आवश्यक उपकरण तथा सेवाको विस्तार गरिनुका साथै “घर घरको स्वास्थ्य सरोकार गाउघरमै उपचार” भन्ने नाराका साथ अस्पताललाई पुर्ण सरसफाई युक्त तथा शान्त वातावरणको व्यवस्थापन गरिदै सेवा उपलब्ध गराइनेछ।
- सबै स्वास्थ्य संस्थाको वातावरण स्वच्छ बनाउन फोहोर व्यवस्थापनको लागि इन्सिनेटर बनाउने साथै खानेपानी व्यवस्थापन तथा वृक्षरोपण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- गर्भवती सुत्केरीको लगत राखी स्वास्थ्य प्रवर्द्धन गर्न फोन सेवा तथा होमटुहोम भिजिट सेवाको कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ। सुरक्षित मातृत्व उपलब्ध भएको नजिकैको जिल्ला तथा प्रदेश भित्रको अस्पतालसम्म सुत्केरी गराउन नगरले निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवा उपलब्ध गराउने छ ।
- दुई वर्ष मुनीका सम्पूर्ण बालबालिकाको शारीरिक बृद्धिदर अनुगमन गरी कुपोषितलाई स्वास्थ्य बनाउन संचालनमा रहेका कार्यक्रमलाई थप व्यवस्थित गर्दै लगिने छ ।
- विद्यालय स्वास्थ्य कार्यक्रम सम्पूर्ण सरकारी,सामुदायिक तथा निजि विद्यालयमा समेत क्रमशः लागु गर्दै लगिने छ ।
- महामारी जन्य रोगहरू जस्तै- कोरोना, डेङ्गु लगायतका सरुवा रोगहरू रोकथाम तथा नियन्त्रणका कार्यक्रम र विपद् व्यवस्थापन पूर्व तयारी कार्यक्रम सञ्चालनलाई थप भरपर्दो र जनमुखी बनाउँदै लगिनेछ। नसर्ने रोग लाग्न नदिन जीवन शैली प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने कार्यलाई विस्तार गरिनेछ ।
- ज्येष्ठ नागरिकलाई स्वास्थ्य सामग्री वितरण तथा स्वास्थ्य जाँच कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने नीति प्राथमिकतामा राखी कार्य गरिनेछ।

- विद्यालयहरूमा सचेतनामूलक तथा वातावरण सरसफाई, खानेपानी तथा लागूपदार्थ सम्बन्धी कार्यक्रम थप विस्तार गर्न सरोकारवालाहरूसँगको समन्वय/सहजीकरणमा विभिन्न क्रियाकलापहरू अगाडि बढाईने छ।
- प्रजनन स्वास्थ्य, आमा समूह तथा सुरक्षित गर्भपतन सम्बन्धी समुदाय, महिला समूह, किशोर-किशोरीहरूका लागि सचेतनामूलक कार्यक्रमकालाई प्राथमिकता दिईनेछ।
- सर्ने तथा नसर्ने रोगहरूको पहिचान गर्न नगर स्वास्थ्य शाखाको समन्वयमा विशेषज्ञ सहितको निःशुल्क स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गरिने कार्यलाई थप व्यवस्थित गरी संचालन गरिने छ।
- क्षयरोग, कुष्ठरोग, औलो, कालाज्वर, हात्तीपाईले जस्ता सरुवा रोगहरूको नियन्त्रण र निर्मूलीकरण गर्न आवश्यक कार्यक्रमहरू थप प्रभावकारी रूपमा अगाडि बढाईनेछ।
- प्रस्तावित कनकाई नगर अस्पताल (प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र सरुङ्गको) लागि १० औं नगरसभाबाट स्वीकृत संगठन तथा दरबन्दीलाई कार्यान्वयन गरिने छ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूको क्षमता अभिवृद्धि गरी आवश्यक प्रोत्साहन सहित उनीहरूको सेवालार्इ थप गुणस्तरीय बनाइने छ। आयुर्वेद चिकित्सा प्रणालीको क्रमबद्ध रूपमा विकास गरिनेछ। होमियोप्याथी, युनानी तथा अन्य पूरक चिकित्सा प्रणालीहरूको संरक्षण, विकास एवं विस्तारका लागि दीर्घकालीन योजना निर्माण गरी क्रमशः लागु गरिनेछ।
- नगरमा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा निःशुल्क वितरण हुने अत्यावश्यक औषधिको प्रकार तथा संख्या क्रमशः वृद्धि गर्ने र वितरण भए/नभएको नियमित अनुगमन गरिने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ।
- नियम अनुसार प्रक्रिया पुरा गरी नगर क्षेत्रभित्र दर्ता भएका नीजि स्वास्थ्य सेवा प्रदायक संस्थाहरूको सघन अनुगमन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ। सूचिकृत दर्ता नभएकाहरूलाई दर्ता प्रकृत्यामा ल्याईने छ।
- महिलाहरूको पाठेघर सम्बन्धी परीक्षण तथा उपचारको व्यवस्था मिलाइने कार्यलाई निरन्तरता दिदै थप व्यवस्थित गरिनेछ।
- स्वास्थ्यकर्मीहरूको कार्य प्रकृत्यामा समय अनुसार परिवर्तन गर्न विभिन्न स्वास्थ्य संस्थाहरूको अवलोकन भ्रमणलाई निरन्तरता दिईने छ। विभिन्न संघ-संस्थाहरूको साझेदारीमा स्वास्थ्य सम्बन्धी विविध कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

(इ) महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्ग तथा लक्षित वर्ग तर्फ

- लागु पदार्थजन्य वस्तुको प्रयोगबाट समाजमा रहेका युवाहरू कुलतमा फस्न सक्ने संभावनालाई आंकलन गरी समय सापेक्ष रूपमा तोकिएका संस्थाहरूसँग समन्वय र सहकार्य गरी प्रभावकारी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ। मानव बेचबिखन तथा घरेलु हिंसालाई निरूत्साहित गर्न चेतनामूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने छ। हिंसा पीडित महिलाहरूको पहिचान गरी जीविकोपार्जनका कार्यक्रमहरू क्रमशः सञ्चालनमा ल्याई स्वनिर्भरतामा जोड दिइने नीति अवलम्बन गरिनेछ।
- विपन्न तथा एकल महिलाहरूको व्यक्तित्व विकास तथा सीप र क्षमता अभिवृद्धि गर्दै घरेलु उद्योग, कृषि र व्यापार व्यवसायमा प्रोत्साहित गर्ने कार्यक्रमहरूलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- लैङ्गिक हिंसा विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसा, शोषण, दुर्व्यहार र भेदभाव अन्त्य गर्दै लैङ्गिक उत्तरदायी शासन प्रणालीलाई संस्थागत गरिने र हिंसा न्यूनीकरणका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ। सोका लागि सम्बन्धित सरोकारवाला निकायहरूको सहयोग तथा सहकार्यमा लैङ्गिक हिंसामुक्त नगरपालिका बनाउने अभियानलाई प्राथमिकताका साथ अगाडि बढाईनेछ।

- हाल सञ्चालनमा रहेको उपमेयर सुत्केरी पोषण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई थप प्रभावकारी बनाउँदै लगिने छ। उक्त कार्यक्रमका लागि समयानुसार तोकिएको रकमलाई समायोजन गर्दै लगिनेछ ।
- महिलाहरूलाई समिती तथा समूहस्तरमा विस्तार गरी सशक्तीकरणका कार्यक्रम सञ्चालन गरिँदै लगिनेछ। किशोर-किशोरीहरूलाई सक्षम नागरिकको रूपमा विकास गर्न किशोरी-किशोरी शिक्षाका कार्यक्रमहरू सञ्चालन तथा प्रवर्द्धनमा जोड दिईने छ।
- जेष्ठ नागरिक र अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको संरक्षण तथा जेष्ठ नागरिकको अधिकार संरक्षणका लागि कल्याणकारी कार्यक्रम संचालनमा ल्याईने छ। जस्तै: ज्येष्ठ नागरिक घुम्ती स्वास्थ्य परीक्षण, जेष्ठ नागरिक दिवा सेवा केन्द्र, बाल मैत्री स्थानीय शासन, ज्येष्ठ नागरिक सम्मान तथा आदिवासी, जनजाति, दलित, अपाङ्ग, एकल महिला र अल्पसंख्यकहरूका लागि सञ्चालित कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ।
- ज्येष्ठ नागरिक र पूर्ण अपाङ्गता भएकाहरूको लागि सञ्चालित निःशुल्क स्वास्थ्य विमा कार्यक्रमलाई विस्तार गरी नगर क्षेत्र भित्रका अतिअशक्त, विपन्न तथा कडा रोग लागेका व्यक्तिहरूलाई पनि यस कार्यक्रममा समेट्दै निजहरूको सामाजिक सुरक्षालाई थप व्यवस्थित गर्दै निरन्तरता दिईने छ ।
- बालबालिकाहरूको कार्यक्रममा बाल सञ्चाल तथा बाल क्लबहरूलाई नगरले संचालन गर्ने विभिन्न कार्यक्रमहरूमा सक्रिय सहभागी गराइनेछ ।
- असहाय एवम विपन्न नागरिकहरूलाई खाध्य सुरक्षा र निर्वाहकोलागि कार्यविधि बनाई सहयोगको व्यवस्था मिलाईनेछ।
- आ.व. २०७९/८० भित्र यस कनकाई नगरपालिकालाई बालमैत्री नगर घोषणा गर्ने कार्यक्रमलाई उच्च प्रथामिकतामा राखि विशेष योजना र कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- आवश्यकता र औचित्यका आधारमा बाल उद्यान गृह, खेल मैदान र न्युनतम मापदण्ण सहितका बाल विकास केन्द्रको स्थापना र व्यवस्थापन गरिनेछ।
- जङ्गफुड र सुर्तिजन्य पदार्थको उपयोग तथा ओसारपसारलाई निरुत्साहित गर्दै प्रतिबन्ध गर्ने गरी आवश्यक कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ।
- बालबालिकाको लागि बाल मनोपरामर्श सेवा नगरका सबै क्षेत्रमा पुग्ने गरी संचालनमा ल्याईनेछ। यसका लागि मनोपरामर्शदाताको सूचिकरण गरी उनिहरूको क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

ग) वन, वातावरण, विपद् व्यवस्थापन तथा पर्यटन नीति तथा कार्यक्रम तर्फ

१) खानेपानी तथा सरसफाई

- फोहोरलाई व्यवस्थापन गर्नका लागि सार्वजनिक नीजि साझेदारीमा कनकाई-विर्ता-अर्जुन नविकरणीय उर्जा प्रा.लि.सँग सहकार्य गरी नगरको फोहोर विसर्जन गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ। साथै कुहिने फोहोरलाई आय-आर्जनको स्रोतको रूपमा विकास गरिने छ।
- सरसफाई अभियान कार्यक्रमलाई व्यापक रूपमा विस्तार गरिनुका साथै स्वस्थ्य नगरको लागि सार्वजनिक स्थलमा थप शौचालयको निर्माण गरी तिनको उचित व्यवस्थापनको जिम्मा स्थानीय संघ-संस्था, व्यक्ति वा समितिलाई हस्तान्तरण गरिनेछ ।
- संघीय सरकारको कानून बमोजिम ४० माइक्रोन भन्दा पातला प्लाष्टिकका झोला प्रयोगमा पूर्ण निषेध गर्ने साथै अनुगमनलाई थप प्रभावकारी बनाईनेछ। प्लाष्टिकजन्य सामग्रीको उचित व्यवस्थापनका लागि जनचेतनामा अभिवृद्धि गरिने विभिन्न कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

- नगरवासीलाई शुद्ध खानेपानी उपलब्ध गराउने कार्यलाई संघ, प्रदेश र दातृ निकायसँग सहकार्य गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ। नगरका सबै घर परिवारमा स्वच्छ पिउने पानी उपलब्ध गराउने कार्य प्रभावकारी रूपमा कार्यन्वयन गरिनेछ ।
- फोहोर व्यवस्थापनको कार्यमा खटिने जनशक्तिलाई तालिम प्रदायक निकायसँग सहकार्य गरी आवश्यक तालिमको व्यवस्था मिलाईनेछ।

२) वन, वातावरण तथा पर्यटन

- धुँवारहित चुलो निर्माण र गोबरग्याँस प्रयोगमा नगरवासीलाई प्रोत्साहनका कार्यक्रम लागू गरी वैकल्पिक उर्जा प्रविधिलाई समेत उपयोग गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- धार्मिक-सांस्कृतिक तथा पर्या-पर्यटनको प्रचुर सम्भावना रहेको यस नगरमा एकिकृत पर्यटन विकास गुरु योजना अनुसार नगर विकास कोष जस्ता सरोकारवालाहरूको सहकार्यमा पर्यटन विकासका विविध कार्यक्रमहरू कार्यन्वयनमा ल्याउने कार्यलाई प्राथमिकता दिइने छ। जामुनखाडी स्थित चिडियाखानालाई सरोकारवालाहरूको सहयोगमा प्रदेश स्तरीय चिडियाखानाको रूपमा विकास गर्न प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरिने छ ।
- होम-स्टे प्रवर्द्धन, कोच राजवंशी संग्रहालय, पवित्र कनकाई नदी तट, नगरका विभिन्न पिकनिक स्पट, सीमसार, ताल-तलैया, वन-बाटिका, सामुदायिक वन, धनुषकोटी धाम, कोटिहोम, कनकाई घाट, विभिन्न सामुदायिक भवन, झण्डिचुली पदमार्ग, जगन पाण्डे दरवार लगायतका आकर्षित पर्यटकीय स्थलहरूमा पर्यटकको आवगमनमा वृद्धि गर्ने नीति अवलम्बन गरिनुका साथै प्रचार प्रसारात्मक कार्यलाई उच्च प्राथमिकतामा राखिनेछ।
- वन क्षेत्रमा फायरलाईनका लागि आवश्यक ठाँउमा बाटो निर्माण तथा कार्वन डाइअक्साइड सिलिन्डर बितरण कार्यको सुरुवात गरिने छ ।
- एक घर दुई बिरुवा, नगरका बाटाको दुवै तर्फ मझौला कदका बिरुवा रोपण, नदी किनारामा ग्रीन बेल्ट निर्माण, स्मृति वाटिका निर्माण, नदी उकास क्षेत्रका खाली स्थानमा वृक्षारोपणका कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ। औषधी तथा फलफुलजन्य बिरुवा रोपण र संरक्षणमा विशेष जोड दिइने छ ।
- मुलुकको आन्तरिक पर्यटनलाई प्रवर्द्धन गर्न संघीय तथा प्रदेश सरकारको नीति बमोजिम स्थानीय तहमा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई १० दिन बराबरको रकम तलव सुविधा सहितको अन्तरपालिका तथा अन्तर प्रदेशको पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि पर्यटन काजलाई निरन्तरता दिइने छ।
- प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त आमदानी सोही क्षेत्रको विकास निर्माणमा खर्च गर्ने अभ्यासलाई थप व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ ।
- आर्थिक समुन्नतिको लागि नगर र नागरिक समेतको लगानी भन्ने मुल ध्येयका साथ पर्यटन क्षेत्रको प्रवर्द्धनमा जोड दिदै यस नगरक्षेत्र भित्र रहेका प्रकृतिक सम्पदाहरू, सिमसार, धार्मिक तथा सांस्कृतिक क्षेत्रहरूको पर्यटन सर्किटको विकास लगायत सर्वाङ्गीण विकासका लागि नगरपालिका र स्थानीय नागरिकहरू समेतको साझेदारीमा अधिकार सम्पन्न कनकाई सभ्यता पर्यटन प्राधिकरणको स्थापना गर्ने कार्य प्रकृयागत रूपमा अघि बढाईनेछ।

३) विपद् व्यवस्थापन

- सम्भावित आगलागी नियन्त्रण गर्न सडक किनारामा प्रत्येक सय मिटरमा रहने गरी नगरका सघन क्षेत्रबाट ऋस पाइप जडान गर्ने तथा ओपन भल्भ राख्ने कार्यको सुरुवात गर्दै लगिनेछ ।

- भू-क्षय तथा पहिरो रोकथामका लागि भेटिवर, अम्लिसो, बाबियो, बाँस लगायतका बिरुवा चुरे तथा नदी किनारामा लगाइनेछ ।
- नगरको जोखिम तथा सुरक्षित क्षेत्रको नक्सांकन गरिने र जोखिमयुक्त क्षेत्रमा बसोबास गर्ने मानिसको तत्थ्याङ्क/अभिलेख संकलन तथा अध्याबधिक गरिनुका साथै बाढी सूचना प्रणाली तथा तत्काल उद्धार र राहतका लागि प्रत्येक वडामा उद्धार टोली गठन गरी आवश्यक तालिमको व्यवस्था मिलाईनुका साथै उनीहरूको आवश्यक विवरण सहित सूचिकरणको व्यवस्था गरिनेछ । नगरमा रहेको स्थानीय आपतकालिन विपद् केन्द्र (LEOC) लाई थप व्यवस्थित गरिने र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति झापासँग समन्वय र सहकार्य गरी विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा नियन्त्रण गरिनेछ ।
- नदीजन्य पदार्थको अनियन्त्रित रूपमा हुने उत्खनन तथा अन्य प्राकृतिक स्रोतमा हुनसक्ने दोहनलाई नियन्त्रण गर्न अनुगमन र सुपरिवेक्षण प्रणालीलाई थप प्रभावकारी बनाइने छ ।
- यस नगरका लागि विपत् पूर्व तयारी तथा विपत् प्रतिकार्य योजना (DPRP) र स्थानीय विपत् तथा जलवायु उत्थानशिल प्रतिकार्य योजना निर्देशका (LDCRP) तयार गरी लागु गरिनेछ । विषयगत योजना निर्माण गरी नगरको विपत् जोखिम रणनीतिक योजना तयार गरी मुल प्रवाहिकरण गरिनेछ ।
- संकटासन्न क्षेत्रको पहिचाहन, नक्साङ्कन तथा अभिलेखीकरण गरी अल्पिकरणका कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- विपत् पूर्व तयारी स्वरूप खाद्य, गैर खाद्य र स्वच्छता एवम उद्धार सामाग्रीको व्यवस्थापन गरिनेछ ।

घ) सु-शासन तथा संस्थागत विकास सम्बन्धी नीति तर्फ

- बढ्न सक्ने महामारी समेतलाई मध्यनजर गर्दै नगरपालिका तथा वडावाट गरिने सिफारिसहरूलाई स्वचालित प्रविधिको प्रयोग गरी सेवाग्राहीले आफ्नो इमेलमा नै प्राप्त गर्न सक्ने प्रणालीलाई थप व्यवस्थित गरिनुका साथै सेवा संचालनको व्यवस्था गर्दै लगिनेछ । साथै इ-पेमेन्टको भुक्तानी प्रकृत्यालाई प्रचार प्रसार गरिने छ । कागजको कम प्रयोगयुक्त संगठनको अवधारणालाई आत्मसाथ गर्दै नगरपालिका तथा वडावाट हुने अन्य सेवालाई प्राथमिकताको आधारमा चालु वर्षको श्रावण महिना देखिनै अनलाइनमा लगिने छ । सूचना प्रविधिको प्रयोग तथा इन्टरनेटको व्यवस्थापनको लागि आवश्यक उपकरण खरिद तथा जडान र संचालनको व्यवस्था मिलाईदै लगिनेछ ।
- “जनताको घरदैलोमा मेयर कार्यक्रम”लाई संचालन गर्दै नगरवासीसँग संवाद र गुनासो सुन्ने पद्धतिको विकास गरिनेछ ।
- सेवाग्राहीको सन्तुष्टी मापन गर्ने संयन्त्रको विकास गरिनेछ ।
- सर्भर व्यवस्थान कक्षलाई व्यवस्थित गरिने छ । डिजास्टर रिकोभरी प्लान अन्तरगत नजिकैको पालिका संग समन्वय तथा सम्झौता गरी व्याकअप सर्भर स्थापना गरी संचालनमा ल्याईनेछ ।
- सडक सुरक्षाको निमित्त विभिन्न स्थानमा सिसि क्यामरा जडान गर्ने कार्यको थालनी गरिनेछ ।
- विद्युतीय भुक्तानी प्रणालीको प्रयोगलाई अनिवार्य गर्दै कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरूले प्राप्त गर्ने तलब भत्ता तथा अन्य सेवा सुविधा वापत कट्टीहुने करको रकमलाई निजको पान नं. मा अनिवार्य प्रविष्ट गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ । अन्य योजना तथा कार्यक्रममा समेत इ-टिडियस प्रणालीको प्रयोग गर्दै लगिनेछ ।
- न्यायिक समितिमा दर्ता हुने सबै विवाद तथा उजुरीहरूको निर्णयमा सरोकारवालाहरूलाई सहभागी गराई छलफल, मेलमिलाप तथा कानूनी प्रकृत्याबाट छिटो छरितो एवं महसुस हुने गरी न्यायिक सम्पादन गरिनेछ ।

- सम्पूर्ण वडा तथा नगरपालिकाको थप सुरक्षालाई व्यवस्थित गर्न सबै वडा कार्यालयमा आवश्यक मात्रामा सि. सि. क्यामरा जडान गर्ने कार्यलाई अगाडी बढाइनेछ।
- जनप्रतिनिधि र कर्मचारीलाई प्रविधि मैत्री बनाउन र अनिवार्य रूपमा इमेलको प्रयोग गर्ने नीतिलाई अगाडि बढाई कम्प्युटर तथा प्रविधिमा अब्बल बनाउन तालिम तथा प्रशिक्षण संचालन गरिने छ। साथै उनीहरूको क्षमता विकासकोलागि अभिमुखीकरण, गोष्ठी, तालिम तथा अवलोकन भ्रमण लगायतका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- नगरिकलाई सार्वजनिक सेवा प्रवाहको जानकारीको लागि अन्तरक्रियात्मक बोर्ड (Interactive Board) राख्ने नीति कार्यान्वयन गरिने छ।
- “पुराना अभिलेख हाम्रा सम्पत्ति हुन् यसलाई हामीले नै उचित व्यवस्थापन गर्नु पर्छ” भन्ने नारालाई अधि सादै ऐन कानून, नियमावली, कार्यविधि, निर्देशिकाहरू र सूचनाहरू संकलन,संग्रह र प्रकाशन गर्ने तथा अभिलेख राख्ने कार्य व्यवस्थित गरिने कार्यलाई थप व्यवस्थापन गरिनेछ। साथै नगरको डिजिटल प्रोफाइल तयार गर्ने कार्य अगाडी बढाइनेछ।
- क्षमता विकास योजना (CDC Plan)अनुसारका क्षमता विकास सम्बन्धी तालिम/कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- कुनै पनि योजना सम्झौता हुनुपूर्व नै काम सुरु भएमा त्यस्ता किसिमको कामको लागि भुक्तानी गरिनेछैन। बजेट तथा कार्यक्रममा तोकिए बमोजिमका योजनाहरूको मात्र प्रकृयागत र कानून सम्मत रूपमा सम्झौताको कार्य गरिने तथा सम्झौताको बखत उल्लेख भए बमोजिमका विधि र प्रकृया बमोजिम निर्माण सम्पन्न गर्न उपभोक्ता समिति र ठेकेदार कम्पनीहरूले पूर्ण रूपमा परिपालन गर्नु पर्ने नीतिलाई कडाईका साथ कार्यान्वयन गरिने छ।
- नगरपालिकाका काम कारवाहीहरूको कार्यान्वयनमा पारदर्शिता, नियमितता प्रवर्द्धन गर्दै सहभागितामूलक तथा पूर्वानुमान योग्य बनाउन सार्वजनिक सुनुवाइ, खर्च सार्वजनीकिकरण आदि कार्यक्रमहरू कार्यतालिका बनाई कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ।
- सबै सेवा प्रदायक संस्थाहरूमा सहायता कक्ष (Help Desk) राखी सेवाग्राही सन्तुष्टि मापन फाराम, नागरिक वडापत्र, सुझाव पेटिका, सूचना अधिकारी तथा गुनासो सुन्ने अधिकारीको व्यवस्था गरिनेछ।
- नगरपालिकावाट प्रवाह गरिने सेवालार्इ चुस्त-दुरुस्त र जनमुखी बनाउन “इमान्दार कर्मचारी, स्वच्छ प्रशासन र नागरिक मैत्री सेवा प्रवाह” भन्ने नारालाई व्यवहारमा लागु गर्दै कर्मचारीहरूलाई काम प्रति अभिप्रेरित गराई मनोबल उच्च राख्न विशेष प्रोत्साहनका कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ।
- नगरसभा बाट स्वीकृत कर्मचारी संगठन संरचना (O&M) अनुरूप कानून बमोजिम कर्मचारीको व्यवस्था गरिनेछ। कर्मचारी संगठन संरचना स्वीकृत हुनु भन्दा अगावै देखि अबिछिन्न रूपमा कार्यरत अस्थायी, करार, ज्यालदारी कर्मचारी तथा स्वयंमसेवकहरूलाई आवश्यकता तथा कार्यक्षमताको आधारमा निरन्तरता दिईनेछ।
- बेरुजु फछ्यौटमा तदारुकता अपनाई शून्य सहनशिलताको नीतिलाई अवलम्बन गरिनेछ। पेशकी दिइएको अवस्थामा ३५ दिन भित्रमा अनिवार्य रूपमा पेशकी रकम फछ्यौट गर्नुपर्ने नीतिलाई कडाइका साथ पालना गरिनेछ।
- सार्वजनिक खरीद प्रक्रियालाई पारदर्शी र व्यवस्थित बनाउँदै लगिनेछ। विद्युतीय खरीद प्रणालीको प्रयोगलाई प्राथमिकताकासाथ निरन्तरता दिइनेछ।

- वित्तीय तथा आर्थिक विवरणको मासिक तथा चौमासिक प्रतिवेदन, योजना तथा कार्यक्रमको चौमासिक प्रगति विवरण, प्रगति समीक्षा र आन्तरिक लेखा परिक्षणको चौमासिक तथा वार्षिक प्रतिवेदनहरू कानुनले तोके बमोजिम प्रकाशित गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ।
- वडा कार्यालयहरूलाई क्रमिक रूपले स्रोत सुनिश्चित गरी आफ्नै वडामा कार्यालय स्थापना गरी सेवा प्रवाह गरिने व्यवस्था मिलाउदै लगिनेछ।
- नगरस्तरिय अनुगमन समितिलाई सक्रिय बनाई बजार अनुगमन, योजना तथा कार्यक्रम अनुगमनलाई तिव्रता दिईनेछ।
- नगरपालिकाको लगानीमा निर्माण हुने वृत्तचित्र, भिडियो, प्रकाशन, लेखन, सफलताका कथाहरू जस्ता कार्यक्रम प्रसारणमा नगरपालिकाको स्वामित्व तथा प्रतिलिपि अधिकार रहने व्यवस्था मिलाइनेछ भने लेखक तथा निर्माणकर्तालाई रोयल्टी उपलब्ध गराईनेछ।
- बजेट तथा कार्यक्रमहरू नेपाल सरकारले तोकेको सूत्र सफ्टवेर प्रणाली मार्फत संचालन गरिनेछ।
- नगर क्षेत्रभित्र संचालनमा रहेका स्थानीय संचार माध्यम तथा संचारकर्मीहरूको संरक्षणमा विशेष जोड दिइनेछ।
- योजना शाखाबाट सहज रूपमा सेवा प्रवाह गराउनका लागि योजना संचालन म्यानुअल तयार गरी वडास्तरमै उपलब्ध गराईनेछ।
- गत वर्ष परिक्षणको रूपमा सुरुवात गरिएको वडा कार्यालयहरूमै घुम्ती सम्झौता कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ।
- बजार अनुगमन मासिक रूपमा न्यूनतम एकपटक गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ। मिति गुज्रिएका सामग्री बिक्री वितरण गर्नेलाई कानुन बमोजिम कारबाही गरिनेछ।
- सम्पन्न हुने योजना तथा कार्यक्रमको अनुगमन तथा फरफारकको मिति SMS मार्फत जानकारी गराईनेछ।
- नगरबाट प्रकाशन हुने सबै ठेक्का, सूचना समाचार आदि वेभसाईट तथा फेसबुक पेज मार्फत अनिवार्य प्रकाशन गरिनेछ।
- नगरको योजना तथा कार्यक्रम र आय/व्ययलाई डिजिटल बोर्डमार्फत विभिन्न स्थानमा सार्वजनिक गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ।

ड)आर्थिक विकास सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम तर्फ

(अ) राजस्व परिचालन

- नगरलाईलाई समृद्ध बनाउन कर तथा राजस्वको दरलाई थप व्यवस्थित बनाउदै करका दर भन्दा दायरालाई फराकिलो बनाउने नीति कार्यान्वयन गरिनेछ। नगर क्षेत्र भित्र सङ्कलन गरिने नदी जन्य पदार्थ, ढुवानी गर्ने सवारी साधनलाई नदीजन्य पदार्थ सङ्कलन क्षेत्रमा नै तोकिए बमोजिमको पूर्वाधार विकास शुल्क लगाउने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिईनेछ।
- नगर क्षेत्र भित्र सञ्चालनमा रहने सवारी साधनहरूको वार्षिक सडक सुधार सवारी कर नगरमानै तिर्नुपर्ने व्यवस्था मिलाइने र तीनपाङ्गे सिटी रिक्सालाई नगरमा दर्ता तथा नविकरण गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ।
- सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिले वन पैदावार बिक्री तथा उपयोग सम्बन्धी वार्षिक कार्य योजना बनाई नगरपालिकामा पेश गर्नुपर्ने नीति निरन्तर कायम रहने छ। वन पैदावार बिक्रीबाट प्राप्त रकम सङ्घीय ऐन अनुसार हुने गरी स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनको दफा ६२(ख) बमोजिम दश प्रतिशत रकम नगरपालिकाको सञ्चित कोषमा जम्मा गर्नु पर्नेछ।

- पर्यटकीय क्षेत्र, पिकनिक क्षेत्र, सामुदायिक वनका पर्यटकीय क्षेत्रमा लिइने प्रवेश शुल्कमा पर्यटन, वन वातावरण प्रवर्द्धन तथा संरक्षण शुल्क बापत प्रदेश आर्थिक ऐन बमोजिम कर लगाइनेछ। उक्त रकम सम्बन्धित निकायले चौमासिक रूपमा नगरपालिकामा बुझाउने व्यवस्था मिलाइएको छ।
- आर्थिक वर्ष २०७९/०८० मा बुझाउने सम्पत्ति कर, मालपोत तथा भूमि कर २०७९ साल पुस मसान्तसम्म एकमुस्ट बुझाएमा दश प्रतिशत छुट दिने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिईनेछ। इ-पेमेन्ट प्रणालीमार्फत कर तिर्ने करदाताहरूलाई कर रकममा थप २ प्रतिशत छुट दिईनेछ। बैक/बितीय संस्था एवम सार्वजनिक निकायले नगरपालिकामा बुझाउनु पर्ने राजश्वका रकम/कर अनिवार्य रूपमा इ-पेमेन्टका माध्यमबाट तिर्नुपर्ने व्यवस्था मिलाईएको छ।
- नगरको विभिन्न क्षेत्रका डाटाहरू जस्तै:- घरभाडा, व्यवसाय उद्योग, विभिन्न सञ्जालहरूको आवश्यक डेटाबेस तयार गरिनेछ।
- आर्थिक वर्ष २०७९/०८० का लागि नगरपालिकाको स्वामित्वमा रहेका कोठा, सटर, घर भाडा र बहाल कर २०७९ साल साउन मसान्तसम्ममा एकमुस्ट बुझाएमा ५ प्रतिशत छुट दिइने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिईनेछ।
- नगरपालिकाले वार्षिक रूपमा लागउने आय ठेक्का, साप्ताहिक हाटबजार, तथा नदिजन्य पदार्थ संकलन तथा विक्रि, पुर्वाधार विकास शुल्क, विज्ञापन करको वार्षिक ठेक्का बापतको रकम एकमुस्ट बुझाएमा दश प्रतिशत छुटको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिईनेछ।
- यस नगरपालिका क्षेत्र भित्र रहेका विभिन्न शैक्षिक संस्थाहरूले लामो समय देखि सम्पत्ति तथा मालपोत कर बुझाउन बाँकी रहेकोमा सो रकम बुझाएमा उक्त संस्थाको शैक्षिक सुधारका लागि बुझाएको रकमको २५ प्रतिशत रकम सोहि शैक्षिक संस्थाको प्रस्तावनाको आधारमा उल्लिखित कार्यक्रममा खर्च गरिने व्यवस्था मिलाईनेछ।
- नगरका कृषक तथा पशुपालक नागरिकहरूको आर्थिक अवस्था अभिवृद्धिका लागि निजहरूले संचालन गरेका कृषि तथा पशुपालनमा आधारित उद्योग/व्यवसायमा लाग्ने कूल करको ५० प्रतिशत कर छुट दिने व्यवस्था मिलाईएको छ।
- प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त हुने आमदानी सोही क्षेत्रको विकासमा लगानी गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ।

(आ) कृषि तथा पशुपालन

- नगर क्षेत्रलाई विषादीरहित तथा अर्गानिक खेती उन्मुख क्षेत्रको रूपमा विकास गरिने नीतिलाई निरन्तरता दिई अर्गानिक प्रमाणीकरणको प्रकृत्यालाई थप व्यवस्थित गरिदै लगिनेछ।
- कृषि उत्पादनको विविधिकरण तथा विशिष्टीकरणकोलागि कृषिजन्य वस्तुहरूको उत्पादन, सम्भाव्यता, अनुकूलता तथा हाल भइरहेको कृषिजन्य उत्पादन समेतलाई मध्यनजर गर्दै यस अघि घोषणा गरिएका कृषि पकेट क्षेत्रहरूको विकासलाई निरन्तरता दिइनेछ साथै केही थप पकेट क्षेत्रहरू विस्तार गरिएको र बाँकी पकेट क्षेत्रको पहिचान गरिनेछ। कृषिजन्य वस्तु उत्पादनको संभाव्यता अध्ययनको आधारमा क्रमशः थप अन्य कृषि पकेट क्षेत्रहरू समेत घोषणा गरिदै लगिने छ। साथै पकेट क्षेत्रबाट उत्पादित वस्तुहरूको वजारिकरणको व्यवस्था मिलाउदै लगिनेछ।
  - वडा नं ५ र ६ मा मकै पकेट क्षेत्रलाई निरन्तरता दिई धान पकेट क्षेत्रमा विस्तार गरिने र वडा नं. ६ लाई माछा पकेट क्षेत्रलाई निरन्तरता दिईने छ।

- वडा नं ३ र ७ लाई तरकारी खेती पकेट क्षेत्रलाई निरन्तरता दिई धान पकेट क्षेत्रमा विस्तार गरिनेछ।
- वडा नं ४ को कनकाई टोल तथा वडा नं ३ र २ को सीमा क्षेत्रलाई मौरीपालन क्षेत्रलाई निरन्तरता दिईने छ।
- वडा नं. १,२ र ४ लाई पशुपक्षीपालन र तरकारी पकेट क्षेत्रलाई निरन्तरता दिई धान पकेट क्षेत्रमा विस्तार गरिनेछ।
- वडा नं. ८ लाई धान पकेट क्षेत्रलाई निरन्तरता दिई पशुपालन पकेट क्षेत्रमा विस्तार गरिनेछ।
- वडा नं. ९ लाई धान र माछा पकेट क्षेत्रको रूपमा गरिएको विकासलाई निरन्तरता दिईने छ।
- कृषि तथा पशुपक्षी क्षेत्रमा आउन सक्ने जोखिमलाई न्यूनीकरण गर्न कृषि तथा पशुपक्षी विमा कार्यक्रमलाई थप विस्तार तथा प्रभावकारी बनाउँदै लगिने र आवश्यकता अनुसार अन्य विमा कम्पनीहरूसँग सहकार्य गर्दै लगिनेछ।
- खाने तेल, तरकारी, दुग्ध तथा मासुजन्य उत्पादन र खाद्यान्न बालीको बिउ उत्पादनमा नगर क्षेत्रलाई आत्मनिर्भर बनाइँदै लगिनेछ। यस कार्यमा कृषकहरूलाई विशेष सहयोग र अनुदानको व्यवस्था मिलाईनेछ। उक्त उत्पादित बस्तुहरूको निकासी प्रवर्द्धन गर्न आवश्यक ब्यबस्था मिलाईनुका साथै खाद्यान्न बालीको बिउ उत्पादनलाई थप प्रभावकारी बनाईने छ।
- विपन्न तथा गरीब किसानहरूको हितलाई ध्यानमा राखी कृषकहरूको लागत सहभागितामा कृषि औजार तथा कृषि सामग्रीहरू उपलब्ध गराउँदै आईरहेको अनुदान दिने व्यवस्थालाई थप व्यवस्थित गर्दै निरन्तरता दिईनेछ।
- विभिन्न रोग तथा विपद्का कारण सिर्जना हुने बेरोजगारीलाई मध्य नजर गर्दै कृषि उत्पादन बढाउन युवा शक्तिलाई प्रोत्साहन गरिने नीतिलाई थप व्यवस्थित गरिनेछ।
- पशु स्वास्थ्य तथा कृषि सेवालार्ई कृषकमाझ सहज रूपमा पशु तथा कृषि स्वास्थ्य शिविरलाई निरन्तर संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ।
- विपन्न नागरिकलाई नगर क्षेत्र भित्र कृषि (नगदे तथा खाद्यान्न) बाली उत्पादनकोलागि जग्गा लिजमा लिई उपलब्ध गराई थप प्रोत्साहन गरिने छ। भूमिगत तथा सतह सिँचाई कार्यक्रमलाई महत्वका साथ कृषक लक्षित कार्यक्रम मार्फत प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ।
- कृषि योग्य पकेट क्षेत्रमा पानी संचय पोखरी, स्यालो तथा ड्युप ट्युवेल मार्फत थप जमिनमा सिँचाई सुविधा विस्तार गरिनेछ।
- संघ, प्रदेश र अन्य निकायसँगको सहकार्यमा उत्पादित कृषि बस्तु, व्यवस्थित तरकारी बजार, पशु वधशाला, वधस्थल समेतको निर्माण गर्ने र अनुगमन प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाईने छ। साथै मासुजन्य उत्पादनको आयात/निर्यातलाई बैज्ञानिक एवम व्यवस्थित बनाउन संघ, प्रदेश, दातृ निकाय तथा सरोकारवाला निकायहरूको सहयोगमा आधुनिक संरचनाको निर्माण कार्य अगाडि बढाईनेछ।
- सिँचाई सुविधा, कृषि सडक, कृषि विद्युतीकरण र उपर्युक्त कृषि प्रविधिको विकास तथा विस्तारलाई निरन्तरता दिईनेछ।
- कृषि प्रविधि प्रचार-प्रसारका कृयाकलापहरू नियमित रूपमा सञ्चालन गरिनेछ। साथै कृषि प्रसारमा सूचना प्रविधि तथा आमसञ्चार माध्यमको भरपूर उपयोग गरिनेछ।

- विभिन्न कृषि अनुसन्धान कार्यहरू र खाद्य तथा पोषण प्रविधि लगायतका कृषि उत्पादन, संकलन, ग्रेडिङ्ग, भण्डारण, प्रशोधन, प्याकेजिङ्ग आदि कार्यहरूमा नीजि र गैरसरकारी क्षेत्र समेतको सहभागितामा कृषि अनुसन्धान तथा विकास प्रणालीको प्रवर्द्धनलाई थप व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउदै लगिनेछ ।
- कृषिमा आधारित स्वःरोजगार कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाईने र वित्तीय संस्थाहरूसँग समन्वय गरेर कृषि ऋण परिचालनको निमित्त सहजीकरण गरिनेछ ।
- खाद्य तथा पोषण सुरक्षाको सुनिश्चिताकोलागि निर्वाहमुखी कृषि प्रणालीलाई व्यवसायिक एवं प्रतिस्पर्धी कृषि प्रणालीमा रुपान्तरण गरी दीगो कृषि विकासको माध्यमबाट जीवनस्तरमा सुधार ल्याउने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- कृषिजन्य तथा पशुपालनमा अनुदानको दायरा बृद्धि गरि कृषि बस्तुको आयातलाई प्रतिस्थापन गर्दै युवा जनशक्तिलाई कृषि तथा पशुपालन कार्यमा आकर्षण गर्न कृषि तथा पशुपक्षीजन्य उत्पादनको व्यवसायीकरण, विविधीकरण तथा गुणस्तरीय उत्पादनका लागि गुणस्तरीय उत्पादन सामग्रीहरू, उन्नत प्रविधिको प्रसार गरी वितरण प्रणालीलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- उत्कृष्ट अगुवा कृषकहरूको पहिचान गरी कृषक सहयोग कार्यक्रमबाट पुरस्कृत गरिनेछ ।
- भूमिगत सिचाई तथा सतह सिचाईलाई महत्वकासाथ अगाडी बढाईनेछ ।
- नगरक्षेत्रका विभिन्न स्थानमा विभिन्न समहू/उपसमूह बनाई सामुहिक खेति गर्ने प्रणालीलाई प्रोत्साहन गरिनेछ । आफ्नो नीजि जग्गालाई कृषि भूमिका रुपमा स्व-घोषणा गर्ने किसानको जग्गाको मालपोत तथा भुमिकर र सम्पति करमा विशेष छुट दिने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- नगरमा रहेको बेरोजगार जनशक्तिलाई मध्यनजर गरी कृषि उत्पादनमा युवाहरूलाई प्रोत्साहन गरिनुका साथै युवा स्वरोजगार कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

(इ) उद्योग, वाणिज्य, सहकारी तथा वित्तीय क्षेत्र सम्बन्धी नीति

- विपन्न तथा गरीब नागरिकलाई औद्योगीकरणको माध्यमबाट आर्थिक अवस्थामा सुधार ल्याउन सर्वपक्षीय सहमतिको आधारमा औद्योगिक क्षेत्रको स्थापनाको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्र भित्र रहेका सम्पूर्ण प्रकारका सहकारीहरूको लगतलाई थप व्यवस्थित बनाउदै विकास साझेदार निकायको रूपमा स्थापित गर्दै लगिने छ । सहकारीहरूको रेकर्ड तथा अनुगमन प्रणालीलाई व्यवस्थित बनाउन MIS प्रणालीको प्रयोग गरिनेछ ।
- नगरभित्र रहेका साना तथा घरेलु उद्योगको अनुगमन गरी व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ ।
- गुणस्तरीय खाद्यपदार्थको सुनिश्चितताको लागि बजार अनुगमनलाई तीव्रता दिई प्रभावकारी बनाइने छ ।
- नगरवासीहरूको सर्वसुलभ वित्तीय पहुँच स्थापना गर्न प्रत्येक वडासम्म वित्तीय संस्थाहरूलाई विस्तार गर्न आवश्यक सहजीकरण गरिनेछ ।

सभाध्यक्षज्यू

नगरसभा सदस्यज्यूहरू

माथि उल्लेखित नीति तथा कार्यक्रमहरू प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्ने दायित्व तपाईं हाम्रो काँधमानै रहनेछ । नगरको समग्र विकासमा सहयोग अभिवृद्धिका लागि नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, विभिन्न दातृ निकायहरू, विभिन्न संघसंस्थाहरूसँग खुल्ला रूपले सहकार्यका हातहरू अगाडी बढाई नगरको सर्वोपरि हित हुने गरी कार्य

गरिनेछ। प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रमले समुन्नत तथा समृद्ध कनकाई नगर बनाउने आकांक्षालाई नीति तथा कार्यक्रमले आत्मासाथ गरेकोछ। नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनबाट नगरको समग्र क्षेत्रहरूले प्राप्त गर्ने प्रतिफलले कनकाई नगर राष्ट्रकै सर्वोत्कृष्ट नगर बन्ने विश्वास लिएकोछ। यस नगरको विकासमा नगरवासीहरूको समग्र हितलाई अधिकतम प्रतिफल प्राप्त गर्ने लक्ष्यकासाथ आगामी आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रमका आधार र परिधि भित्र रही आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को बजेट तर्जुमा गरिने व्यहोरा यस गरिमासभामय नगरसभा समक्ष जानकारी गराउन चाहन्छु। नगरले आत्मसाथ गरेको “समुन्नत सम्पदा दीगो पूर्वाधार, समृद्ध कनकाईको मूल आधार” भन्ने नारालाई सार्थकता प्रदान गरिने नीति लिईएकोछ।

सभाध्यक्षज्यू

नगरसभा सदस्यज्यूहरू

अन्त्यमा, नगरको समग्र विकासमा सहयोग गर्ने राजनीतिक दल तथा राजनैतिक दलका भातृसंघ/संघठनहरू, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, श्रमिक, निजी, गैरसरकारी, सहकारी र सामुदायिक क्षेत्र, नागरिक समाज, लगायत सम्पूर्ण दिदीबहिनी तथा दाजुभाईहरूका साथै प्रस्तावित कनकाई नगर अस्पतालमा अक्सिजन प्लान्ट खरिद गरी जडान गर्ने महान कार्यका लागि आर्थिक सहयोग गर्नुहुने नगरवासी तथा देश विदेशमा रहनुभएका नागरिकहरू, विभिन्न संघ-संस्थाहरू, संचार माध्यम तथा संचारकर्मीहरू समेतबाट प्राप्त सहयोगका लागि धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

धन्यवाद ।

आशा शिवाकोटी

(नगर उपप्रमुख)

कनकाई नगरपालिका

जामुनवारी, प्रदेश नं. १, झापा, नेपाल

मिति: २०७९।०३।०८